

Anadolu Türk Eğitim Dergisi Cilt 3, Sayı 1, 109-137.	Anatolian Turk Education Journal Volume 3, Issue 1, 109-137.
ISSN:2867-5314 http://www.anadoluturkegitim.com	

Lise Öğrencilerinin İmla ve Noktalama Konularındaki Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri

Tamer
YAVUZ¹⁵
Sakarya Üniversitesi
Türkiye

Ömer Faruk
VURAL¹⁶,
Sakarya Üniversitesi
Türkiye

Mehmet
BAŞARAN¹⁷
Gaziantep Üniversitesi,
Türkiye

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale geliş tarihi: 18.06.2021

Makale kabul tarihi:30.06.2021

Özet: Bu araştırmadaki amaç, lise öğrencilerinin imla kuralları ve noktalama işaretlerinin öğreniminde yaşadıkları sorunlara dair alana uygulanabilir çözümler üretmektir. Bu amaçla çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu “kolay ulaşılabilir veya elverişli örneklem” yöntemiyle belirlenen 10 öğrenci ve 6 Türkçe/Türk dili ve edebiyatı öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Bu görüşme formları, açık uçlu olarak düzenlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin imla ve noktalama konularındaki becerilerini artırmaları için kitaplardan, internetten, konu alanındaki uzmanlardan, sözlük ve imla kılavuzundan destek almaları; okuma çalışmaları yapmaları; günlük hayatta sıkça karşılaşılan yanlışlıkları tespit etmeleri gerekmektedir. Konuların öğretiminde ise soru-cevap etkinliklerine, konuya uygun testlere, dersin eğlenceli hâle getirilmesine, görsel sunum ve canlandırmalara, metin çalışmalarına, konuların öğrenciye sezdirilmesine ihtiyaç vardır. Konular hakkında topluma bilgi verilmeli, çeşitli yayınlar yapılmalı ve kurslar açılmalıdır. Sosyal medya ve televizyon yayınlarında gerekli denetimler yapılarak cezai işlemler uygulanmalı ve içerik ile redaksiyon düzenlemeleri yapılmalıdır. Öğrencilerin teşviki için bolca örnek ve soru çözümleri, ödevler, çeşitli aktiviteler, eğlenceli ve öğretici etkinlikler yer almalı ve öğrencide millî bilinç oluşturulmalıdır. Lise öncesinde ise öğrenciye okuma alışkanlığının kazandırılması, derslerde öğretim tekniklerinin çeşitlendirilmesi ve oyunla öğretim yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lise öğrencileri, İmla kuralları, Yazım kuralları, Noktalama işaretleri

Bu makaleye atıf yapmak için: Yavuz, T., Vural, Ö.F. ve Başaran, M. (2021). Lise Öğrencilerinin İmla Ve Noktalama Konularındaki Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 3(1), 109-137.

15 Yazar – Tamer YAVUZ, Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, tameryavuz12@gmail.com, ORCID NO: 0000-0001-7461-4070

16 Sorumlu Yazar - Ömer Faruk VURAL, Sakarya Üniversitesi, Doç. Dr., ofarukvural@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-1520-3762

17 Yazar – Mehmet BAŞARAN, Gaziantep Üniversitesi, Dr. Öğr. Üyesi, mehmetbasaran@outlook.com, ORCID NO: 0000-0003-1871-520X

Anadolu Türk Eğitim Dergisi Cilt 3, Sayı 1, 109-137.	Anatolian Turk Education Journal Volume 3, Issue 1, 109-137.
ISSN: 2867-5314 http://www.anadoluturkegitim.com	

Solution Proposals for High School Students' Problems in Spelling and Punctuation

Tamer

YAVUZ¹⁸

Sakarya University
Turkey

Ömer Faruk

VURAL¹⁹

Sakarya University
Turkey

Mehmet

BAŞARAN²⁰

Gaziantep University
Turkey

Article Type: Research Article

Received Date: 18.06.2021

Accepted Date: 30.06.2021

Abstract: The aim of this research is to produce solutions practicable to the field regarding the problems experienced by high school students in learning spelling rules and punctuation marks. For this purpose, phenomenology design, based on qualitative research approach, was used in this study. The research group consists of 10 students and 6 Turkish and/or Turkish Language and Literature teachers whom determined by the “easily accessible or convenient sampling” method. For data collection tool for research, semi-structured and structured interview forms were created. These interview forms were designed as open-ended. According to the findings obtained with the analysis of the data, teachers, to increase their skills, should get support from the books, internet, experts in the field, dictionaries and spelling books, do reading exercises and identify the mistakes that are frequently encountered in the daily life. In the teaching of subjects, there is a need for, question-answers activities, appropriate tests for the subjects, making the lessons fun, visual presentations and animations, text studies, and making the students intuit the subjects. Society should be informed about the issues, various publications should be made and courses should be opened. Necessary controls should be made on social media and television broadcasts, and criminal proceedings should be implemented and content and editorial arrangements should be made. To encourage students, there should be plenty of examples and question solving, homework, various activities, enjoyable and instructive activities, and national consciousness should be formed in the students. As for before high school, for the students, gaining the habit of reading, diversifying the teaching techniques in the lessons, and teaching with games will be useful.

Keywords: *High school students, Spelling rules, Dictation rules, Punctuation marks*

To cite this article: Yavuz, T., Vural, Ö.F. ve Başaran, M. (2021). Lise Öğrencilerinin İmla Ve Noktalama Konularındaki Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri. *Anatolian Turkish Education Journal*, 3(1),109-137.

18 Author – Tamer YAVUZ, Sakarya University, Yüksek Lisans Öğrencisi, tameryavuz12@gmail.com, ORCID NO: 0000-0001-7461-4070

19 Corresponding Author - Doç. Dr.Ömer Faruk VURAL, Sakarya Üniversitesi, ofarukvural@gmail.com , ORCID NO: 0000-0002-1520-3762

20 Author – Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BAŞARAN, Gaziantep Üniversitesi, , mehmetbasaran@outlook.com, ORCID NO: 0000-0003-1871-520X

Giriş

Dil, kişilerin birbirleriyle iletişim kurmasına yarayan temel unsurdur (Oruç, 2016). Kişi, duygu ve düşüncelerinin aktarılmasında yahut bilgi alışverişinin sağlanabilmesinde dilin olanaklarından yararlanır (Metin ve Canbulat, 2013). Tüm bu duygu, düşünce ve bilgiler sözlü veya yazılı olarak dile getirilebilir (Kavcar, 1987). Dolayısıyla insanların birbirleriyle anlaşma aracı olan dilin sözlü ve yazılı iletişimde kendini gösterdiği ifade edilebilir.

Gerek sözlü gerekse yazılı iletişimin düzgün bir biçimde gerçekleşmesi; insanlar arasındaki etkileşimin derin, doyurucu ve anlamlı olmasına imkân tanırken bunun aksi durumu, anlaşılama hissi ve engel olunamayan yalnızlık başta olmak üzere pek çok soruna yol açan bir faktör hâline gelir (Korkut, 1996). Korkut (2005)'a göre etkili iletişim becerileri, insanların birbirleriyle ilişkilerinin ve bütün meslek sahalarındaki ilişkilerin kolaylaşmasını sağlamaktadır. O hâlde toplumsal yapının her alanında etkili iletişim becerilerine ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Etkili iletişimin sağlanabilmesi, belli kurallarla mümkün kılınmıştır. İmla kuralları da bunlardan birisidir. Bu kurallar, aynı dili konuşan insanların birbirleriyle doğru bir şekilde anlaşmasını sağlar (Gültekin, 2020). Erdem (2007)'in de ifade ettiği gibi imla kurallarına uygun olarak oluşturulmuş bir yazı, okuyucunun onu kolay bir şekilde okumasına ve doğru bir şekilde anlamasına olanak tanır. Dolayısıyla imla kuralları, metnin anlaşılabilirliğini sağladığı için açık; okunabilirliği kolaylaştırdığı için de akıcı bir anlatımın oluşmasına zemin hazırlar, denilebilir.

Etkili iletişimin gerçekleşmesinde bir diğer önemli unsur da noktalama işaretleridir. Çünkü bu işaretlerin yazının daha anlaşılır bir hâl almasını sağlama; cümle içerisindeki ezgi, vurgu ve durak noktalarını tayin etme işlevleri vardır (Uludağ, 2002). Noktalama işaretleri kullanılmayan bir yazının kolay anlaşılması mümkün olmamakla birlikte bu tür yazılar bazı durumlarda hiç anlaşılmaz ve kaliteli bir sesli okumaya engel teşkil eder (Arı ve Keray, 2012). Nasıl ki sözlü iletişimde anlatım, ses ile değer buluyorsa yazılı iletişimde de bu durum, noktalama işaretleri ile mümkündür (Kurudayıoğlu ve Dölek, 2018). Dolayısıyla noktalama işaretlerinin nasıl kullanılması gerektiğine ilişkin öğretimin doğru bir biçimde yapılması ve sosyal yaşamda insanların karşısına çıkan tüm yazılarda bu işaretlerin doğru bir biçimde kullanılması, etkili bir iletişimde -özellikle de yazılı iletişimde- son derece gereklidir (Kaplan, 2016). Bunlara rağmen Kalfa ve Avcı (2020)'ya göre, noktalama işaretleri, gramer konuları içerisinde en çok geri plana itilen konuların belki de başında gelmektedir.

Öğrencilerin tüm ders ve etkinliklerinde yazılı anlatım kurallarının uygulanmasına özen göstermeleri sağlanmalıdır (Sever ve Memiş, 2013). Bunun sağlanabilmesi için Türk dili ve edebiyatı dersinde, tüm sınıf düzeylerinde imla ve noktalama çalışmaları yer almaktadır (Kavcar, 2003).

İmla kuralları ve noktalama işaretlerinin bu denli öneme sahip olmasına rağmen yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin bu hususlarda ciddi problemler yaşadıkları

görülmektedir (Arıcı, 2005; Avcı, 2006; Erdem ve Başaran, 2010; Kaplan, 2016; Karagül, 2010; Uludağ, 2002). Ayrıca Metin (2012) de Türkiye’deki okulların tüm kademelerinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun imla ve noktalama konularında sıkıntıları olduğunu dile getirmiştir. Atasoy (2009: 23); daha önce yapılan çalışmalardan hareketle, noktalama ile ilgili genellikle şu sorunlara rastlandığını ifade etmiştir:

“- Yazıda noktalamaya gereken önemin verilmemesi,

- Kılavuz kitaplarda noktalama kurallarının mantığının verilmemesi,

- Kılavuz kitaplarda noktalama yanlışları yapılması,

- Noktalama kurallarını takip eden ve bu kuralların pekiştirilmesini sağlayacak olan örneklerin özensiz seçilmesi,

- Kılavuz kitaplarda bir noktalama işareti için verilen örnek içinde geçen öbür noktalama işaretlerinin yanlış kullanılması, kuralları pekiştirecek örnekler içinde noktalama yanlışlarının yapılması,

- Yazanların noktalama kurallarını bilmemesi, önemsememesi,

- Noktalamanın kurallarına uygun yapılmaması,

- Noktalamanın yalnızca imtihanlarda çıkacak soruları yapabilmek için öğretilmesi ve öğrenenlerce de sadece bu amaçla öğrenilmesi,

- Aynı eser içinde noktalama işaretlerinin yerleştirilmesinde tutarsız davranılması,

- Bir noktalama işareti yerine başka bir işaret kullanılması,

- Gerektiği yerde noktalama işareti kullanılmaması,

- Gereksiz noktalama işareti kullanılması.”

Ayrıca imla kılavuzunda sık değişiklikler meydana gelmesi de öğrencinin önceki kuralı özümsemesinden dolayı kuralların uygulanmasında hatalar yapmasına neden olmaktadır (Arı ve Keray, 2012).

Literatür incelendiğinde imla kuralları hatalarının sebepleri ile ilgili çeşitli görüşler yer almaktadır: İmla kuralları, sadece Türkçe ve edebiyat derslerinin içerisinde yer alan bir konu olarak düşünülmekte ve diğer derslerde bu kurallara önem verilmemekte; bu sebeple diğer derslerin öğretmenleri, yazılarında bu kurallara dikkat etmemektedir. Bu durum, bir çelişkinin oluşmasına sebebiyet vermektedir (Tan, Elbir, Sevinç ve Erdoğan, 2009). Karakaş ve Akın (2018)’a göre, öğretim yöntem ve tekniklerinin yetersizliği bu kuralların öğretiminde sorun yaratmaktadır. Ayrıca bu kurallara uyma alışkanlığı; liseden önceki dönemlerde, özellikle sınıf ve Türkçe dersi öğretmenlerince, kazandırılmalı çünkü bu dönemlerde kazandırılmayan bu alışkanlığın ileriki dönemlerde kazandırılması çok güç olmaktadır (Şahin ve Topuzkanamış, 2008).

Araştırmanın Amacı

Öğrenciler, imla kurallarını uygulayabilme ve noktalama işaretlerinin kullanımı hususlarında sorunlar yaşamaktadır. Bu durum; öğrencilerin söz konusu kural ve işaretleri öğrenmeden okullarından mezun olmalarına, dolayısıyla toplumda etkili bir iletişim gerçekleştirememelerine sebep olmaktadır. Bu araştırmadaki amaç, lise öğrencilerinin imla kuralları ve noktalama işaretlerinin öğreniminde yaşadıkları sorunlara dair alana uygulanabilir çözümler üretmektir. Böylelikle imla kuralları ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımından kaynaklı iletişim problemleri giderilebilir.

Problem Cümlesi

Lise öğrencilerinin imla kuralları ve noktalama işaretlerini öğrenmedeki sorunlarının çözümüne dair öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenmelerinin gelişmesi adına, imla ve noktalama becerilerinin geliştirilmesi için neler yapılmalıdır?
2. Öğrencilere imla ve noktalama kuralları öğretilirken nasıl bir strateji izlenmelidir?
3. Öğrencilerin öğrenmelerinin toplumsal yaşamda pekişmesi adına, bu kurallara uymayı toplumun tümüne benimsetmek için neler yapılmalıdır?
4. Öğrencilerin öğrenmelerinin kitle iletişim araçlarında pekişmesi adına, televizyon kanalları ve sosyal medyanın kullanımında imla ve noktalama kuralları ile ilgili nasıl tedbirler alınmalıdır?
5. Öğrenciyi imla ve noktalama kurallarına uymaya teşvik etmek için neler yapılmalıdır?
6. İmla kuralları ve noktalama işaretleri öğretiminin temellerinin ilkokul ve ortaokulda atıldığından hareketle, öğrencilerin lise düzeyine gelinceye kadar imla ve noktalama konularındaki temel problemlerinin çözülmesi için neler yapılmalıdır?

Yöntem

Lise öğrencilerinin imla kuralları ve noktalama işaretlerinin öğreniminde yaşadığı sorunlara dair alana uygulanabilir çözümler üretmeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim, tecrübelerin değerlendirilmesi üzerine yoğunlaşan bir yöntemdir (Kocabıyık, 2016). Bu çalışmada öğrencilerden elde edilecek veriler için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. “Bu teknikte araştırmacı tarafından hazırlanan sorular üzerinde yanıtlayıcının kısmen düzeltme, düzenleme hakkı vardır.” (Sönmez ve Alacapınar, 2019: 187). Öğretmenlerden elde edilecek veriler için ise yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme tekniği; cevaplayıcının maddeler üzerinde tesirinin olmadığı, görüşmenin denetimini bütünüyle araştırmacının sağladığı tekniktir (Sönmez ve Alacapınar, 2019).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu olarak 2020-2021 Eğitim ve Öğretim yılı Karaman ili Ermenek ilçesi Kazancı Çok Programlı Anadolu Lisesinde okuyan 10 öğrenci ve çeşitli illerde görev yapan 6 öğretmenle görüşülmüştür. Görüşülen bu öğrenci ve öğretmenler “kolay ulaşılabilir veya elverişli örneklem yöntemi” ile seçilmiştir. “Kolay ulaşılabilir veya elverişli örnekleme tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı ve kolay olan ögelere dayanır.” (Baltacı, 2018: 259). Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerden 3’ü 9. sınıf, 2’si 10. sınıf, 3’ü 11. sınıf, 2’si 12. sınıf öğrencisi; öğretmenlerden 5’i Türk dili ve edebiyatı, 1’i Türkçe öğretmenidir. Bu öğrenci ve öğretmenlerin özellikleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kız	8	80,0
	Erkek	2	20,0
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf	3	30,0
	10. Sınıf	2	20,0
	11. Sınıf	3	30,0
	12. Sınıf	2	20,0
	Toplam	10	100,0

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	6	100
	Erkek	0	0
Branş	Türk Dili ve Edebiyatı	5	83,3
	Türkçe	1	16,7
Yaş	0-25	3	50,0
	26-30	3	50,0
İl	Ankara	4	66,7
	Konya	1	16,7
	Şırnak	1	16,7
Özel / Devlet	Özel	5	83,3
	Devlet	1	16,7
	Toplam	6	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak öğrenciler için yarı yapılandırılmış, öğretmenler için ise yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Bu görüşme formları; araştırmanın alt problemlerinin ilk beşi sadece öğrencilere, tamamı ise öğretmenlere sorulacak şekilde, açık uçlu olarak düzenlenmiştir. Ayrıca öğretmenlere, eklemek istedikleri görüşler varsa bunları yazmaları için boş bir alan oluşturulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde öğrencilerle yapılan görüşmeler yüz yüze gerçekleşmiştir. Görüşme esnasında araştırmaya katılan öğrencilerin görüşleri, kendi rızaları dâhilinde ses kaydı alınarak dinlenmiştir. Bu kayıtlar, daha sonra yazıya aktarılmıştır. Öğretmen görüşleri için ise Google Formlar üzerinden form oluşturulmuş ve ilgili öğretmenlerle e-posta yoluyla iletişim kurularak bu form paylaşılmıştır. Formun üst kısmında araştırma ile ilgili kısaca bilgi verilmiş ve verilerin sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacağı bilgisi paylaşılmıştır. Gönüllülük esası gözetilerek yapılan bu görüşmelerde, öğretmenlere ölçekteki maddeleri yanıtlamaları için bir haftalık süre verilmiştir. Bu formda öğretmenlerden kişisel bilgiler olarak branş, cinsiyet, yaş, görev yaptıkları il, görev yaptıkları okulun özel ya da devlet okulu olması bilgileri istenmiştir. Ölçeklerdeki maddelere verilen yanıtların tümü, analiz edilmek üzere bilgisayarda bir araya getirilmiştir.

Veri Analizi

Bu çalışmadan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. “Bu tür analizde metnin, belgenin içeriğinin irdelenmesi gereklidir. Sonra bu veriler sınıflara (kategorilere) ayrılmalı, alt ve üst sınıflamalar yapılmalıdır.” (Sönmez ve Alacapınar, 2019: 280). Bu çalışmada yapılan tüm görüşmeler, kelimesi kelimesine transkripte edilmiştir. Toplam transkripte edilen sayfa sayısı 16 olmuş ve tüm dokümanlar defalarca fenomene yönelik kavramlara yönelik incelenmiştir. Tamamı bilgisayar ortamında yapılan kodlama sürecinde kodların tamamı çalışma öncesinde literatür taraması esnasında oluşturulmamış olup veri seti okunurken de yeni kodlar eklenmiştir. Uygun temaların geliştirilebilmesi için veri setinin tamamı kodlandıktan sonra benzer ve alt kodlar uygun temalarda birleştirilmiştir. Temaların kontrolü için ortaya çıkan kodlar kullanılmış olup tasnif edilen kodlar tekrar kontrol edilerek birbirini kapsayan, aynı temalarda bulunan kodlar yeniden düzenlenmiştir. Aynı kod veya tema altında veri setinin çeşitli bölümlerinde yer alan verileri tanımlamak ve ortaya çıkan kavram ya da temaya göre bu bilgileri birbiriyle ilişkili bir biçimde sunulmaya çalışılmıştır. Çalışma boyunca olgu ile ilgili bilgiler, varsayımlar ve ön yargılar çalışmaya karıştırılmadan analiz gerçekleştirilmiştir. Kodlar, görüşme yapılan öğrenciler için “G1, G2, G3 vb.”; öğretmenler için ise “K1, K2, K3 vb.” belirtilmiştir. Öğrenci ve öğretmen görüşleri, ayrı tablolarla analiz edilmiştir.

Güvenirlilik ve Geçerlik

Görüşme maddeleri geliştirilirken her iki formda da yer alan maddelerin kapsam ve içerik geçerliklerinin sağlanması için konu uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme maddelerinde düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca öğrencilere

uygulanacak görüşme formundaki maddeler, görüşme yapılacak öğrencilerle yaşıt başka öğrencilere okutulmuş ve maddelerin anlaşılabilirliği denetlenmiş ve son şekli verilmiştir. Verilerin teyit edilebilir olması adına öğrencilerle yapılan görüşmeler ses cihazı ile kayıt altına alınmış ve bu kayıtlar, güvenli bir yerde muhafaza edilmiştir. Öğrenci ve öğretmen görüşleri, hiçbir yorum katılmadan aktarılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmenlerin imla ve noktalama becerilerini artırmaları için yapmaları gerekenlerle ilgili öğrenci görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin İmla ve Noktalama Becerilerinin Artırılmasına Dair Öğrenci Görüşleri

Görüşler	n	%
Kitaplardan ve internetten destek alma (G1, G3, G5, G6)	4	40
TDK’den destek alma (G2, G8)	2	20
Konu alanındaki uzmanlardan destek alma (G2, G10)	2	20
Yazma çalışması yapma (G4)	1	10
Kendini öğrencinin yerine koyarak empati yapma (G7)	1	10
Öğretmenin konuyu benimsemesi (G9)	1	10

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin imla ve noktalama konularındaki becerilerinin artırılması için yapılması gerekenlere ilişkin en çok dile getirilen öğrenci görüşünün kitaplardan ve internetten destek almaları (%40) olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin TDK’den ve konu alanındaki uzmanlardan destek almaları (%20) diğer en çok ifade edilen görüşlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“TDK’nin sayfasından kuralları takip etmeli, güncel durumlardan haberdar olmalı ve kendilerini eksik hissettiklerini konularda profesyonellerden destek almalıdırlar.” (G2)

“Öğretmenlerin roman, hikâye gibi türlerde yazma çalışması yapması bu konudaki donanımını artıracaktır.” (G4)

“Öğretmenler; internet, kitap gibi farklı bilgi kaynaklarından yararlanmalıdır.” (G5)

“Öğretmenler, kendilerini öğrencilerin yerine koyarsa, öğrenci gibi hareket ederse donanımını artırır.” (G7)

“Öğretmenler, bu konunun önemini kavrayıp konunun üzerinde daha çok durmalıdır.” (G9)

Öğretmenlerin imla ve noktalama becerilerini artırmaları için yapmaları gerekenlerle ilgili öğretmen görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin İmla ve Noktalama Becerilerinin Artırılmasına Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Okuma çalışmaları yapma (K3, K5)	2	33,3
Günlük hayatta sıkça karşılaşılan yanlışlıkları tespit etme (K4, K6)	2	33,3
Bilgileri pekiştirme (K1)	1	16,6
Güncel bilgileri sürekli takip etme (K2)	1	16,6

Tablo 4'e göre öğretmenlerin imla ve noktalama konularındaki donanımlarının artırılması için yapılması gerekenlere ilişkin öğretmen görüşlerinin en çok, okuma çalışmaları yapma ve günlük hayatta sıkça karşılaşılan yanlışlıkları tespit etme (%33,3) olduğu görülmüştür. Öğretmen görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Söz konusu alanda öğretmenin gelişiminin sağlanabilmesinden öğretmenin kendisi sorumludur. Öğretmen, bilgilerini pekiştirmeli ve her zaman taze tutmalıdır.” (K1)

“Bu kurallar, maalesef belli aralıklarla değişime uğruyor. Bu yüzden, bu konuda donanımlı olmak adına branşımızdaki güncelliği takip ederek kendini yenileyen, dinamik bir süreç oluşturmalıyız.” (K2)

“Sesli okumalar bu noktada öğretmenlere yardımcı olabilir. Noktalama işaretleri doğru bir okuma yapabilmek adına gereklidir. Öğretmenler noktalama işaretlerine, yani durak yerlerine dikkat ederek çalışırsa bu konuda kendini geliştirir. Dolayısıyla çocuklara da nerede hangi noktalama işaretlerini kullanmaları gerektiğini ezberden ziyade öğretmiş olurlar, diye düşünüyorum.” (K3)

“Öğretmenler, sosyal hayatta karşılarına çıkan imla ve noktalama hatalarını not almalı ve bunları öğrencilere uygun şekilde aktarabilmek için çalışmalar yapmalıdır.” (K6)

Öğretmenlerin imla ve noktalama konularının öğretiminde izlemeleri gereken stratejilerle ilgili öğrenci görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. İmla ve Noktalama Konularının Öğretiminde İzlenmesi Gereken Stratejilere Dair Öğrenci Görüşleri

Görüşler	n	%
Soru-cevap etkinlikleri (G1, G9, G10)	3	30
Konuya uygun testler çözülmesi ve alıştırmalar yapılması (G2, G7)	2	20
Dersin eğlenceli hâle getirilmesi (G1, G3)	2	20
Görsel sunum ve canlandırma çalışmalarının yapılması (G4, G9)	2	20
Kolaydan başlayıp giderek zorlaştırma (G7)	1	10
Sınıf içinde rekabet ortamının yaratılması (G1)	1	10
Örneklerden faydalanma (G5)	1	10
Ön bilgi verme (G6)	1	10
Teknolojik imkânlardan yararlanma (G6)	1	10
Ezberci yaklaşım (G8)	1	10

Tablo 5'e göre imla ve noktalama konularının öğretiminde izlenmesi gereken stratejiler içinde öğrencilerin en çok dile getirdiği stratejinin soru-cevap etkinlikleri (%30) olduğu görülmektedir. Ayrıca konuya uygun testler çözülmesi ve alıştırmalar yapılması, dersin eğlenceli hâle getirilmesi, görsel sunum ve canlandırma çalışmalarının yapılması (%20) diğer en çok geçen kavramlardır. Öğrencilerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Ders, eğlenceli bir şekilde işlenir ve ders işlendikten sonra öğrencilere sorular sorularak birebir olarak yarıştırlıp rekabet ortamı yaratılırsa öğrenmeler daha kalıcı olur.” (G1)

“Öğretmen, dersi anlatıp geçmemeli; konuya uygun testlerle desteklemeli, alıştırmalar yaptırarak öğrenmeleri pekiştirilmeli.” (G2)

“Haber ve gazete yazılarındaki yanlışları öğrencilere göstererek görsellik unsurlarını ön plana çıkartmak, sınıf içerisinde canlandırma yapmak gerekir.” (G4)

“Öğretmen, örneklerle açıklayarak anlatmalıdır.” (G5)

“Öğretmenin akıllı tahta gibi teknolojik aletlerden faydalanarak ve konuyu anlatmadan önce kısa bir özet geçip ön bilgi vererek ders işlemesi gerekir.” (G6)

“Uygulamalı testler kullanıp öğrenciye önce kolaydan başlayıp giderek zorlaştırarak anlatmalıdır.” (G7)

“Ben, mantıktan çok ezberle öğrenmeyi beceriyorum. Dolayısıyla öğretmenler, kuralları verip öğrencilerin çalışmasını isterse bu konuda başarılı olunabilir.” (G8)

Öğretmenlerin imla ve noktalama konularının öğretiminde izlemeleri gereken stratejilerle ilgili öğretmen görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. İmla ve Noktalama Konularının Öğretiminde İzlenmesi Gereken Stratejilere Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Metin çalışmaları (K1, K3, K6)	3	50,0
Ezberci yaklaşım yerine öğrenciye sezdirme (K5, K6)	2	33,3
Kolay örnekler verilmesi (K2)	1	16,6
Konuya uygun testler çözülmesi ve alıştırmalar yapılması (K1)	1	16,6
Proje ödevleri verilmesi (K3)	1	16,6
Öğrencilerin ön bilgilerinden yola çıkılarak onları yönlendirme (K4)	1	16,6

Tablo 6'ya göre imla ve noktalama konularının öğretiminde izlenmesi gereken stratejiler içinde öğretmenlerin en çok dile getirdiği stratejinin metin çalışmaları (%50) olduğu görülmektedir. Bir diğer en çok geçen strateji ise ezberci yaklaşım yerine öğrenciye sezdirme (%33) olmuştur. Öğretmen görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Kurallar bol örnekle desteklenmeli her bir öğrenciye bol bol sorular yöneltilerek pekiştirme sağlanmalıdır. Çok sayıda test çözülmeli, metinler üzerinden alıştırmalar yapılmalıdır.” (K1)

“Kuralların açık ve öğrencinin anlayacağı bir şekilde, kolay örneklerle gösterilmesi gerekir.” (K2)

“İmla ve noktalama her sene müfredatta olan fakat öğrenciler tarafından öğrenilip unutulmuş bir konu. Öğrenciler bu konuda döngüye girmiş durumda. İmla ve noktalamanın üzerine daha çok düşülmeli. Öğrencilere televizyonlarda ya da haber metinlerinde, okudukları romanlarda bulunan yazım ve noktalama hatalarının tespiti noktasında kapsamlı bir proje ödevi verilerek öğrencinin bilgisi kalıcı hale getirilebilir.” (K3)

“Öncelikle onlara bu kuralın nasıl bilindiği sorulmalı yanlış bir cevap verilirse önce sebebinin günlük hayatta sıkça rastlanılan bir durum mu olduğu, saptanmalı değilse de kuralın doğrusu açıklanmalıdır.” (K4)“Kurallar sıralı şekilde verilmemeli, metin üzerinden öğrenciye sezdirilmelidir.” (K6)İmla ve noktalama kurallarının topluma nasıl benimsetilebileceği ile ilgili öğrenci görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Toplumun İmla ve Noktalama Kurallarını Nasıl Benimseyebileceğine Dair Öğrenci Görüşleri

Görüşler	n	%
Birileri vasıtasıyla bilgi aktarımı (G5, G6, G8)	3	30
Televizyon yayınları ve reklamlar (G1, G7)	2	20
Kurs açılması (G6, G8)	2	20
Görselleştirilerek görünen yerlere asılması (G10)	1	10
Sosyal kampanyalar (G2)	1	10
Öneminin anlatılması (G3)	1	10
Teknolojik aletlerdeki klavyelerin donanımlarının artırılması (G4)	1	10

Tablo 7’ye göre toplumun imla ve noktalama kurallarını benimsemesinin nasıl sağlanabileceği ile ilgili, birileri vasıtasıyla bilgi aktarımı (%30) görüşünün öğrenciler tarafından en çok dile getirilen görüş olduğu görülmektedir. Ayrıca televizyon yayınları ve reklamlar, kurs açılması (%20) diğer en çok ifade edilen görüşlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Toplum, haber izlemeyi sevdiği için haberlerde bu konunun önemini anlatabiliriz. Bunun dışında reklamlarda zorunlu yayınlar vasıtası ile topluma bunu aşılayabiliriz.” (G1)

“Kampanyalarla halk bilinçlendirilmelidir. Vatandaş, bir kuruma başvuru yapacağı zaman yazım kurallarına uymadıysa o başvuru dilekçesi kabul edilmemelidir.” (G2)

“Bu kuralların önemi anlatılmalı, günlük yaşamda her açıdan daha verimli olduğu topluma öğretilmelidir.” (G3)

“Teknolojik aletlerdeki Whatsapp gibi uygulamalarda bir yazı yazarken klavye otomatik olarak yazdığın yazıyı düzeltir. Bu otomatik klavyenin donanımının artırılması gerekir.” (G4)

“Toplumun tümünde böyle bir sıkıntı varsa demek ki onlara iyi öğretememişler. Bu yüzden eğitim sisteminde köklü değişiklikler yapılması gerekir. Köylerde yaşlılar için okullar açılması, eğitim seviyesinin yükselmesi çözüm olacaktır.” (G6)

“Bu kurallar görselleştirilerek insanların görebileceği yerlere asılmalı. Bu sayede kurallar herkesin gözüne çarpar.” (G10)

İmla ve noktalama kurallarının topluma nasıl benimsetilebileceği ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Toplumun İmla ve Noktalama Kurallarını Nasıl Benimseyebileceğine Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Reklam panoları, kamu spotları, sosyal medya vb. ile bilinç aşılama (K1, K3, K5)	3	50,0
Çeşitli ödev ve etkinliklerle önce öğrencilere benimsetilmesi (K4, K6)	2	33,3
Kuralların kişisel menfaate dayalı olması (K2)	1	16,6

Tablo 8’e göre imla ve noktalama kurallarının topluma benimsetilebilmesi ile ilgili öğretmen görüşlerinin en çok reklam panoları, kamu spotları, sosyal medya vb. ile bilinç aşılama (%30) olduğu görülmektedir. Ayrıca çeşitli ödev ve etkinliklerle önce öğrencilere benimsetilmesi (%20) ile sağlanabileceği diğer en çok görüş olmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Kurallar herkesin menfaatine olmalı, böylece toplumsal düzen ve refah korunur.” (K2)“Çoğu insanın kendi dilinden bihaber olduğunu görmekteyiz. Ana dildeki birçok kelimenin doğru yazımından haberdar değil milletimiz. Maalesef buna televizyonlardaki haber metinlerinde bile rastlayabiliyoruz. Bu konuda toplumsal bir bilinç uyanmalı. Reklam panolarında tonlarca reklam yerine yazımı karıştırılan birçok kelimeye ya da kamu spotları gibi, televizyonlarda kısa ama öğretici yazım ve noktalama ile ilgili bilgilere yer verilebilir. Dil bir milletin kimliğidir. Her birey ana diline hâkim olmalıdır.” (K3)“Günlük hayatta sıkça kullanılan, yanlış şekilde yazılmış kelime ya da kelime gruplarına sürekli olarak rastlayan öğrencilerin “doğrusu buymuş” algısına kapılmaları çok normaldir. Öğrencilerin günlük hayatta yazım yanlış yapılmış bir dükkân adı ya da bir broşür gibi varlıkların saptanması istenip böyle bir etkinlik hazırlanabilir.” (K4)

Televizyon kanalları ve sosyal medyada alınabilecek tedbirlerle ilgili öğrenci görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Televizyon Kanalları ve Sosyal Medyada Alınabilecek Tedbirlere Dair Öğrenci Görüşleri

Görüşler	n	%
Birimler tarafından denetlemeler yapılmalı (G2, G3, G6, G8, G9, G10)	6	60
Şikâyet edilmeli ve cezai işlem uygulanmalı (G5, G7, G9)	3	30
İzleyiciler ve takipçiler uyarlamalı (G1, G5)	2	20
Söz konusu kişilere eğitim verilmeli (G4)	1	10

Tablo 9’a göre televizyon kanalları ve sosyal medyada alınabilecek tedbirlerle ilgili öğrenci görüşlerinin çoğunluğunun (%60) “Birimler tarafından denetlemeler yapılmalı.” olduğu

görülmektedir. Ayrıca “Şikâyet edilmeli ve cezai işlem uygulanmalı.” (%30) diğer en çok dile getirilen görüştür. Öğrencilerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Televizyon kanallarını yazım yanlışlarını tespit ettiğimiz zaman uyarmalıyız. Sosyal medyada da yanlış yazanları bu konuda bilgilendirmeliyiz.” (G1)

“Bu kanalları kullanan, yöneten kişilere söz konusu kurallarla ilgili eğitim verilmeli. Paylaşımlar yayınlanmadan önce yapılacak paylaşımlar tekrar gözden geçirilmeli.” (G4)

“Yapılan yanlışlarda TV kanalları uyarılmalı, bu konuda gerekli yerlere şikâyet edilmeli. Kullanıcılar da daha dikkatli olmalıdır.” (G5)

“Onların da bir takipçisi, denetleyicisi olması gerekir. Nasıl ki tekzip metinleri ile yanlış yapılan bir haber düzeltiliyorsa imla ve noktalama yanlışları da aynı şekilde düzeltilebilir.” (G8)

Televizyon kanalları ve sosyal medyada alınabilecek tedbirlerle ilgili öğretmen görüşleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Televizyon Kanalları ve Sosyal Medyada Alınabilecek Tedbirlere Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
İçerik ve redaksiyon düzenlemeleri yapılmalı (K4, K5)	2	33,3
Doğru kullanılmadığında sınırlamalar getirilmeli (K1)	1	16,6
Bu kanalların bilinçli kullanılması sağlanmalı (K2)	1	16,6
Konunun önemi bu kanallar vasıtasıyla anlatılmalı (K3)	1	16,6
Bu kanallardaki yanlışlıklarla ilgili öğrencilere ödevler verilmeli (K6)	1	16,6

Tablo 10’a göre, televizyon kanalları ve sosyal medyada alınabilecek tedbirlere dair öğretmenlerin farklı görüşleri bulunmaktadır. Bu görüşlerden en çoğu “İçerik ve redaksiyon düzenlemeleri yapılmalı.” (%33,3) olmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“İmla kuralları ve noktalama işaretlerinin doğru kullanılmadığı noktalarda sınırlamalar getirilerek insanlara doğrusunu öğrenmek adına yol gösterilebilir.” (K1)

“Sosyal medyayı bilinçli kullanmaları noktasına değinmeliyiz tamamen kopartmaya çalışmak gereksiz bir çaba olur.” (K2)

“İnsanların görebileceği her noktada bunların bilincinin halka empoze edilmesi gerekmektedir. Televizyon ve sosyal medya kanallarında bu kuralların önemi anlatılmalıdır.” (K3)

“Sosyal medyada imla kullanımı ve noktalama işaretlerinin kullanımına dikkat edilmelidir. Öğrencilerin zamanını sosyal medyada çok fazla geçirdikleri göz önünde bulundurulduğunda yayınlanan reklamlardan haber kanallarına kadar çoğu içeriğin özenle hazırlanması önemlidir.” (K5)

“Özellikle sosyal medyada her türlü yanlış kullanıma mahal verilebileceği için öğrencilerin takip ettikleri sosyal medya hesaplarında yanlış bulma, doğruyu yazma gibi etkinlikler yapılabilir.” (K6)

Öğrencilerin imla ve noktalama kurallarını uygulamalarına teşvik edilebilmeleri için yapılması gerekenler ile ilgili öğrenci görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Nasıl Teşvik Edilebileceğine Dair Öğrenci Görüşleri

Görüşler	n	%
Bolca örnek verilmesi ve soru çözülmesi (G4, G8, G10)	3	30
Ödev ve araştırmalar (G6, G10)	2	20
Çeşitli aktiviteler (G6, G8)	2	20
Metin bağlamında karşılaştırmalar (G1)	1	10
Öğrenciye eksi puan verilmesi (G2)	1	10
Dönüt ve düzeltmeler (G5)	1	10
Mobil oyunlar (G7)	1	10
Öğretmenin anlatış tarzı (G9)	1	10

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin imla ve noktalama kurallarını uygulamaya nasıl teşvik edilebileceğine dair öğrenci görüşlerinin en çok, “bolca örnek verilmesi ve soru çözülmesi” (%30) olduğu görülmektedir. Bu teşvikin ödev ve araştırmalarla, çeşitli aktivitelerle sağlanabileceği (%20) diğer en çok dile getirilen görüşlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur: “Öncelikle bir metin noktalama işaretleri olmadan verilmeli, daha sonra ise aynı metin noktalama işaretleri konularak verilir arasındaki farklar üzerinden öğrencilerin bunun önemini keşfetmeleri sağlanabilir.” (G1)

“Sınavlarda yazım hatası ve noktalama işareti yanlışları bulunduğu öğrenciden puan kırılırsa, öğrenciye eksi puan verilirse öğrenci de bunun önemini ve gerekliliğini anlar.” (G2)

“Öğrencilere yanlışları gösterilip bu konuda uyarılar yapılması gerekir.” (G5)

“Mobil oyunlarda imla kuralları uygulanabilir. Mesela P... oyununda cümle sorsunlar. İmla yanlışında oyunu kaybedelim.” (G7)

“Yazı çalışmaları ve testler ile bu sağlanabilir.” (G8)

“Öğretmenin anlatış tarzı önemlidir. İyi anlatırsa biz de bu kurallara uymaya özeniriz.” (G9)

“Öğrencilere araştırmalar yaptırmak, örnekler göstermek faydalı olacaktır.” (G10)

Öğrencilerin imla ve noktalama kurallarını uygulamalarına teşvik edilebilmeleri için yapılması gerekenler ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Nasıl Teşvik Edilebileceğine Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Öğrencide millî bir bilinç uyandırma (K1, K3, K4)	3	50,0
Öğretmen önderliğinde eğlenceli ve öğretici etkinlikler düzenleme (K4, K6)	2	33,3
Öğrencinin yaşına uygun konuşmalar yapma (K2)	1	16,6
Okuma-yazma ve izleme-dinleme çalışmaları yapma (K5)	1	16,6

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin nasıl teşvik edilebileceğine dair öğretmen görüşlerinin en çok, “öğrencide millî bir bilinç uyandırma” (%50) olduğu görülmektedir. Öğretmen önderliğinde eğlenceli ve öğretici etkinliklerin düzenlenmesi (%33,3) ise konuya dair diğer en çok dile getirilen görüştür. Öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Her grup öğrenci için teşvik değişken olabilir. Nasıl ki üniversite sınavına hazırlanacak öğrenciler, gelecek ile ilgili umut verecek konuşmalardan memnun kalıyorsa öğrencinin yaşına uygun konuşmalarla bu teşvik sağlanabilir.” (K2)

“Öğrencilerin ilgilerini çekebilecek “yazım yanlış bulma ajanı” gibi oyun isimleriyle onları olaya daha da dâhil edip herhangi bir etkinlik yapılabilir ya da direkt yaşadıkları sokakta yazım yanlışlarını bulmaları istenebilir. Ayrıca dile sahip çıkıldığı noktada, öğrencilerde millî bir bilinç oluşturulabilir.” (K4)

“Öğrenciye bol kitap okutturulmalıdır. Sıkça dinleme-izleme, okuma-yazma çalışmaları yapılabilir.” (K5)

Öğrencilerin lise öncesi dönemleri için bu kuralların öğretiminde alınabilecek tedbirler ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Lise Öncesi Dönemler İçin Alınabilecek Tedbirlere Dair Öğretmen Görüşleri

Görüşler	n	%
Öğretim tekniklerini çeşitlendirme ve oyunla öğretim (K1, K4)	2	33,3
Okuma alışkanlığı kazandırma (K2, K5)	2	33,3
Toplumun tümünde dil bilinci oluşturma (K3)	1	16,6
Yazma çalışmaları (K5)	1	16,6
Sözlük kullanımı (K5)	1	16,6
Öz değerlendirme becerisinin kazandırılması (K5)	1	16,6
Öğretmenlerin niteliklerinin artırılması (K6)	1	16,6

Tablo 13’e göre öğretmenler, lise öncesi dönem için alınabilecek tedbirlerle ilgili olarak en çok “öğretim tekniklerini çeşitlendirme ve oyunla öğretim” ve “okuma alışkanlığı kazandırma” görüşlerini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar aşağıda sunulmuştur:

“Türkçe derslerinde söz konusu konuyla ilgili oyunlarla öğrenci konuya aktif katılabilir. Düzenli olarak yapılacak bu tutumla öğrenci alışkanlık kazanabilir.” (K1)

“Öğrencilere öncelikle bilinç aşılmalıdır. Öğrencilerden öte toplumun bu bilince ihtiyacı var. Bu sadece öğrencinin değil, bir toplumun problemi maalesef. İyi eğitimden geçmiş donanımlı insanlar bile yazım ve noktalama hatası yapıyor. Sadece öğrenci değil, toplum olarak bu problemin çözümüne gidilmelidir. Bu da dil bilincinden geçmektedir. Genel bir yanılgıdır ki çoğu insan yazım hatası yaptıktan sonra ‘Biz, edebiyat öğretmeni ya da Türkçe öğretmeni değiliz.’ şeklinde savunma yapıyorlar. Fakat yazım ve noktalama kurallarına uymak her insanın görevidir.” (K3)

“En temelde öğrencinin bol okuma yapması ve bu bağlamda imla ve noktalama kurallarının önemini özümsemesi gereklidir. İlkokuldan başlayarak öğrenciye yazma çalışmaları yaptırılmalı, sözlük kullanımına önem verilmesi sağlanmalıdır. Öğrenci, okuduklarını ve yazdıklarını imla ve noktalama açısından değerlendirebilmeli; eksiklerini ve yanlışlarını düzeltebilmelidir.” (K5)

“İlkokul ve ortaokul için nitelikli öğretmenler yetiştirilmelidir.” (K6)

Sonuç ve Tartışma

Lise öğrencilerinin imla kuralları ve noktalama işaretlerinin öğreniminde yaşadıkları sorunlara dair alana uygulanabilir çözümler üretmeyi amaçlayan bu çalışmada öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Öğretmenlerin İmla ve Noktalama Becerilerinin Artırılması İle İlgili Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilerin genel görüşlerinden hareketle öğretmenlerin imla ve noktalama konularındaki becerilerini artırmaları için kitaplardan, internetten, konu alanındaki uzmanlardan ve TDK'nin sözlük ve imla kılavuzundan destek almaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan bazı öğretmenler de öğretmenlerin güncel bilgileri takip etmeleri ve bilgilerini pekiştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin imla ve noktalama konularındaki eksikliklerinin farkında olup bu kaynaklardan yararlanarak kendilerini geliştirmeleri, alandaki yeterliklerini üst seviyeye çıkarmasını sağlaması beklenir. Ancak İskender, Yiğit ve Bektaş (2015)'in Türkçe öğretmenleriyle yaptıkları çalışmadaki elde ettikleri bulgular; yeni yayın ve gelişmeleri takip etmenin mesleki gelişimi artırmada anlamlı bir farklılık sağlamadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca Maden ve Maden (2018)'in Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının imla ve noktalama konularında, gerekli hâllerde elektronik ya da basılı imla kılavuzlarından yararlandıkları ve bu konuda, belirli düzeyde bilince sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Buna rağmen Şengül ve Alkaya (2016)'nın Türkçe öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin alanlarında kendilerini kısmen yeterli olarak gördüğü, yani tam anlamıyla yeterli görmediği sonucu ortaya çıkmıştır. O hâlde bu kaynakların yeterliliğinin ve öğretmenin mesleki gelişimine sağladığı katkının sorgulanması gerektiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden konuyla ilgili iki görüş ön plana çıkmıştır. Bunlardan ilki, öğretmenlerin okuma çalışmaları yaparak imla ve noktalama becerilerini geliştirebilecekleri üzerine olmuştur. Bu sonuç, Eroğlu (2013)'nin öğretmen adayları ile yaptığı çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bir metin yayımlanacağı zaman genellikle dil konusunda uzman kişilerin görüşlerine başvurulur ve onların iyi bir anlatımda bulunması gereken

özellikler, anlatım bozuklukları gibi pek çok konudaki yetkinliklerinden yararlanılır. Noktalama işaretleri ve imla kuralları da yararlanan bu yetkinliklerdendir. Dolayısıyla imla hatalarından arınmış, noktalama işaretlerinin kurallara uygun biçimde uygulandığı metinler okuyucuya ulaştıklarında okuyucu, bu kuralları bilinçli veya bilinçsiz olarak öğrenebilir. Kurdayıoğlu ve Çelik (2013) de okuyan bir bireyin Türkçeyi etkili bir biçimde kullanmasının kaçınılmaz olduğunu ifade etmişlerdir. O hâlde öğretmenlerin sık sık okuma çalışmaları yaparak bu becerilerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir.

İmla ve noktalama konularında öğretmenlerin becerilerinin artırılmasına yönelik öğretmen görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç ise öğretmenlerin günlük hayatta sıkça karşılaşılan yanlışlıkları tespit etmeleri gerektiği olmuştur. Öğretmenlerin sosyal yaşamda karşılaştıkları imla ve noktalama kusurlarını tespit etmeleri, onların yaptığı ya da yapacağı yanlışlıkları gidermelerine ya da engellemelerine katkı sağlayabilir. Atasoy (2010)'un da belirttiği üzere günlük hayatta sıkça karşılaşılan bu yanlışlıkların tespiti durumunda kişi, kendi yazılarında da benzer yanlışlıklar gördüğünde sorgulama yoluyla öğrenme sağlayabilir. Dolayısıyla öğretmenlerin gazete ve dergilerde yayımlanan yazıları, televizyon yayınlarını, sosyal medyayı, sokak tabelalarını vb. imla ve noktalama açısından irdeleyerek buralarda yapılan yanlışlıkları tespit etmeleri ve kendi yazılarında da bu hataları yapmamaya özen göstermeleri gerektiği söylenebilir.

2. İmla ve Noktalama Konularının Öğretiminde İzlenmesi Gereken Stratejiler İle İlgili Edilen Sonuç ve Tartışma

İmla ve noktalama konularının öğretiminde izlenebilecek stratejilere dair öğrencilerin görüşlerinden hareketle elde edilen sonuçlardan biri, soru-cevap etkinlikleri olmuştur. Bu sonuç, Güneş (2012)'in elde ettiği bulgularla desteklenmektedir. Soru-cevap etkinlikleri, öğrenciyi öğrenme-öğretme sürecine dâhil ederek onun derse aktif katılımını sağlamasını ve dersi daha etkili öğrenmesini sağlayabilir. Öyle ki Arıcı (2006), Türkçe gramer derslerinin öğretiminde bu tekniğin kullanılmasının faydalı olacağını dile getirmiştir. Ancak Doğan (2003)'a göre, Türkçe derslerinin öğretiminde soru-cevap etkinlikleri yetersiz kalmaktadır. Öyleyse soru-cevap etkinliklerinin imla ve noktalamanın öğretimindeki etkililiğinin incelenmesi gerektiği söylenebilir.

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç, konuya uygun testler çözülmesi ve alıştırmalar yapılması olmuştur. Bilgi düzeyinden çok uygulama düzeyine hitap eden imla ve noktalama konularının düz anlatım yöntemiyle geçirilmesi yetersiz kalabilir. Nitekim Sügümlü (2020) de imla ve noktalama konularında uygulama çalışmalarının yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu konular ile ilgili alıştırmaların sık yapılması ve testler çözülmesi, konuların pekişmelerini sağlayarak bilgilerin kalıcı hâle dönüşmelerini sağlayabilir. Arıcı

(2009)'nın dil bilgisi konularında düz anlatım tekniğinden çok alıştırmaların tercih edilmesi gerektiği görüşü, bunu doğrular niteliktedir. Ayrıca Acar (2011) da Türkçenin bilgiden ziyade bir beceri dersi olduğunu vurgulayarak düz anlatım yönteminin yetersiz kalacağını, öğrenilenlerin alıştırmalarla pekiştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ancak Kurdayıoğlu ve Dölek (2018)'in Türkçe öğretmenleriyle yaptıkları çalışmadaki bulgular, öğretmenlerin noktalama işaretleri konusunda daha çok düz anlatım yöntemini tercih ettiğini ortaya koymaktadır. Yine aynı çalışmadaki bir diğer bulgu ise Türkçe çalışma kitaplarında noktalama işaretlerine yönelik alıştırmaların nicelik ve nitelik olarak yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. O hâlde gerek Türkçe gerekse Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarında imla ve noktalama konularındaki alıştırmalara, testlere daha fazla yer verilmesi ve öğretmenlerin daha çok, uygulamaya dönük çalışmalara ağırlık vermeleri gerektiği düşünülebilir.

Öğrencilerin bu konuyla ilgili görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç, dersin eğlenceli hâle getirilmesi olmuştur. Bu sonuç, Kardaş (2013)'in bulgularıyla paralellik göstermektedir. Dersin eğlenceli hâle getirilmesi pek çok yolla gerçekleştirilebilir. Bununla ilgili olarak Gürsoy ve Arslan (2011), yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yaptığı çalışmasında oyunla öğretimin Türkçenin öğretilmesinde yararlı olacağı ve Yiğit (2018), 8. sınıf öğrencileri üzerinde uyguladığı şarkılaştırılmış öğretim tekniğinin öğrencilerin noktalama işaretlerini öğrenmesinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öyleyse bu ve benzeri ders içi etkinliklerin artırılarak dersin eğlenceli hâle getirilmesi, bu sayede öğrencilerin çokça zorlandığı imla ve noktalama konularının öğreniminin kolaylaştırılması sağlanabilir.

Öğrencilerin uygulanabilecek stratejilere dair görüşlerine istinaden elde edilen bir diğer sonuç ise görsel sunum ve canlandırma çalışmalarının yapılması gerektiği olmuştur. Bu sonuç, Akpınar (2010)'ın, Maden (2010)'in, Karateke (2006)'nin, Kurdayıoğlu ve Özlem (2010)'in ve Şimşek ve Topal (2006)'in bulgularıyla desteklenmektedir. Ayrıca Tok, Tok ve Mazı (2008) noktalama işaretlerinin öğretiminde canlandırma yönteminin etkili olabileceğini; Arıcı (2009), gramer konularının öğretiminde görsel unsurların yer aldığı öğretim araçlarının kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bundan hareketle imla ve noktalama kuralları ile ilgili görsel araç-gereçlerin artırılması ve öğretmenlerin canlandırma etkinliklerine daha fazla yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

İmla ve noktalama konularının öğretiminde uygulanabilecek stratejilere dair öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen sonuçlardan biri, metin çalışmalarına ağırlık verilmesinin etkili olacağı olmuştur. Bu sonuç, Erdem ve Başaran (2010)'ın ve İşcan ve Kolukısa (2005)'nin sonuçlarıyla desteklenmektedir. Ayrıca Hamzadayı ve Çetinkaya (2013)'nın 5. sınıf öğrencileri üzerinde uyguladığı dikte uygulamalarının öğrencilerin bu konulardaki başarılarını artırdığı bulgusu, bu sonuçla paralellik göstermektedir. Nitekim MEB'in 2018'de yayımladığı öğretim programında Türk dili ve edebiyatı derslerindeki gramer konularının metinler üzerinden

işlenmesi amaçlanmıştır (Bektaş, 2020). O hâlde öğretmenlerin, bu amaç doğrultusunda metin çalışmalarına daha fazla yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

Konuya dair öğretmenlerin öne çıkan görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç ise ezberci yaklaşım yerine öğrenciye sezdirilerek öğretilmesi gerektiği olmuştur. Bu sonuç, Erdem ve Başaran (2010)'ın bulgularıyla desteklenmektedir. Ayrıca Erdem ve Çelik (2011)'in gramer konularının öğretiminde ezberci yaklaşımdan sakınılması gerektiği sonucu, bu sonuçla paralellik göstermektedir. Güneş (2013)'e göre gramer konularının sezdirme yöntemiyle öğretilmesi, öğrencinin bilgiyi aktif bir biçimde öğrenmesini ve zihninde yapılandırmasını sağlamaktadır. Nitekim MEB'in 2018'de yayımladığı öğretim programında Türk dili ve edebiyatı derslerindeki gramer konularının konu anlatımı yerine öğrenciye sezdirme yöntemiyle işlenmesi amaçlanmıştır (Bektaş, 2020). Dolayısıyla Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin bu amaç doğrultusunda, imla ve noktalamanın öğretimi için ezberci yaklaşımdan uzaklaşmaları ve öğrenciye sezdirme yöntemini benimsemeleri gerektiği söylenebilir.

3. Toplumun İmla ve Noktalama Kurallarını Nasıl Benimseyebileceği İle İlgili Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlardan ilki, imla ve noktalama kurallarının topluma benimsetilmesi için birileri vasıtasıyla bilgi aktarımı olması gerektiğidir. Burada, bilgi aktarımının kim tarafından ve nasıl yapıldığı son derece önem arz etmektedir. Özellikle, toplumda sevilen ve tanınmış kişilerin çeşitli kitle iletişim araçları üzerinden imla ve noktalama kuralları ile ilgili kampanyalar düzenlemesi, toplumun bu kuralları benimsemesini sağlayabilir. Nitekim Bayram ve Erdemir (2006), imla ve noktalama kurallarının benimsetilmesinde ebeveynlerin, diğer yakınların ve öğretmenlerin yanı sıra sanatçıların, siyasetçilerin ve popüler futbolcuların da etkili olabileceğini dile getirmişlerdir. Öyleyse imla ve noktalama konuları için bu kişiler vasıtasıyla toplumu bilgilendirici, bilinçlendirici kampanyalar düzenlemenin yararlı olacağı düşünülebilir.

Öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine istinaden televizyon yayınları, kamu spotları, sosyal medya, her çeşit reklam vb. ile imla ve noktalamanın toplumun tümüne benimsetilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Televizyon yayınları ile kamu spotlarının verilmesi, kolay ulaşılabilirliği ve etkililiği ile bu kuralların topluma benimsetilmesinde yararlı olabilir. Öyle ki Bütün, Selçuk, Akadal ve Gülseçen (2018)'in kamu spotlarının etkililiği üzerinde yaptıkları çalışmada olumlu sonuçlar elde etmeleri bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca son yıllarda sosyal medyanın çokça insan tarafından kullanılması, bu kanal vasıtası ile de kamu spotlarının verilebileceğini düşüncesini beraberinde getirmektedir (Bütün ve diğerleri, 2018). Öyleyse imla ve noktalamanın toplumdaki insanların tümüne ulaşılabilmesi için çeşitli kampanyalar düzenlenmesi ve toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç ise kursların açılması ve bu sayede imla ve noktalama kurallarının topluma benimsetilmesi olmuştur. Ülkemizde yabancılara Türkçe eğitiminin verilmesi üzerine pek çok kurs bulunmasına rağmen yurttaşlarımızın dil becerilerini geliştirmeye yönelik kurslar bulunmamaktadır. Hâlbuki toplumumuzun bu yönde ciddi eksikliklerinin olduğu aşikârdır. Bu sebeple belediyelerce düzenlenecek kurslar başta olmak üzere çeşitli özel kurumların imla ve noktalama üzerine kurslar düzenlemesi, bu kuralların toplumca benimsenmesini sağlayabilir. Buna benzer olarak Arıcı (2008), bireylerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilebilmesi için özel yazma kursları düzenlenerek yaratıcı yazma çalışmalarının yürütülebileceğini ifade etmiştir. Bundan hareketle, bu ve benzeri kursların açılması için çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir.

4. Televizyon Kanalları ve Sosyal Medyada Alınabilecek Tedbirler İle İlgili Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin konu hakkındaki görüşlerinden hareketle elde edilen sonuç, birimler tarafından gerekli denetlemelerin yapılması ve gelecek şikâyetlerle beraber cezai işlemler uygulanması gerektiği olmuştur. Çelebi (2006)'nin çalışmasındaki Türkçenin muhafaza edilmesi için yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu sonucu, bu sonuçla örtüşmektedir. Bu uygulama önerilerine benzer olarak Eczacıbaşı Holding, Türkçenin doğru kullanımının gerekliliğine istinaden kendilerince bir kumbara sistemi oluşturmuştur. Bu sistem ile plaza Türkçesini kullanan kişilerin kumbaraya beşer lira atmasını ve burada toplanan paraların şirket bünyesinde yazılacak imla kılavuzu için kaynak yaratması amaçlanmıştır (Özaydın, 2014). O hâlde bu ve benzeri uygulamaların çoğaltılması, imla ve noktalama açısından da Türkçenin kurallarının uygulanması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin bu konuya dair görüşlerinden elde edilen sonuç, içerik ve redaksiyon düzenlemelerinin yapılması gerektiği olmuştur. Bu sonuç, Doğan (2016)'ın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Günümüz televizyon yayınları ve her türlü sosyal medya platformunda çok sayıda dil yanlışı görülmektedir (Şahin, Gürlek ve Kana, 2013). Bunların başında imla ve noktalama hataları dikkat çekmektedir. Bu durum, yayından önce gerekli redaksiyon düzenlemelerinin yapılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla bu platformların toplumun geneline hitap ettiği düşünüldüğünde yapılan imla ve noktalama yanlışları başta olmak üzere dil ile ilgili tüm yanlışlar, sanki doğruymuş gibi toplumumuza yerleşmekte ve öğrencilerin bu kuralları öğrenememesine sebep olmaktadır. Sosyal medyada bu tür önlem almak, çok sayıda kullanıcının anlık paylaşımlar yapması sebebiyle zor gözükse de televizyon kanalları için bu konuda ciddi adımlar atılması gerektiği söylenebilir.

5. Öğrencilerin Nasıl Teşvik Edilebileceği İle İlgili Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlardan biri, öğrenciye bolca örnek verilmesi ve soru çözdürülmesi olmuştur. Bilgilerin örneklerle somutlaştırılması ve soru çözümleriyle pekiştirilmesi, öğrencinin konuyu daha iyi öğrenmesini; dolayısıyla imla ve noktalama konularına yönelik olarak olumlu tutum geliştirmesini ve kuralları uygulamaya teşvik edilmesini sağlayabilir. Bunun için sınıf içi etkinliklerin yanı sıra Eğitim Bilişim Ağı'ndan (EBA) da faydalanılabilir. Nitekim Maden ve Önal (2018) da Türkçe derslerinde EBA'dan yapılacak etkinliklerin son derece önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Bundan hareketle, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin imla ve noktalama konularıyla ilgili öğrencilere EBA üzerinden bilgileri somutlaştırıcı örnekler ve pekiştirici sorular göndermeleri ile öğrencilerin imla ve noktalamaya karşı teşvik edilebileceği söylenebilir.

Öğrencilerin görüşlerinden hareketle konuya dair ortaya çıkan bir diğer sonuç, ödev ve araştırmaların bu konuda etkili olacağı yönündedir. Burada verilen ödevlerin ve öğrencilerin yapacakları araştırmaların niteliği son derece önemlidir. Ok ve Çalışkan (2019)'ın ev ödevleri ile ilgili yaptıkları çalışmada öğretmenler ve velilerden elde ettikleri bulgulara göre verilen ödevlerin eğlenceli, ilgi çekici, öğrenciyi sıkmayacak ve yormayacak nitelikte olması gerekmektedir. Çünkü öğrencinin sevmediği ödevlerin ya da ilgisini çekmeyen araştırmaların verilmesi, öğrenciyi imla ve noktalama kurallarına teşvik edeceği yerde öğrencinin bu kurallardan tamamıyla uzaklaşmasına yol açabilir. Bu yüzden verilen ödev ve araştırmaların titizlikle seçilmesi gerektiği söylenebilir. Duru ve Çoğmen (2017)'in ev ödevleri ile ilgili yaptıkları araştırmada veliler, ilkökul öğrencilerinin tekrar niteliğinde (test, boşluk doldurma vb.) ödevlerden; ortaokul öğrencilerinin ise proje ve tasarım ödevlerinden daha çok hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Benzer bir çalışma lise öğrencileri ile de yapılarak onların ilgi ve ihtiyaçları belirlenebilir, bu ihtiyaçlar doğrultusunda ödevler verilebilir. Nitekim Ekici ve Akdeniz (2018)'in lise öğrencileriyle yaptıkları metafor çalışmasında öğrencilerin ödevlere yönelik olumsuz görüşlere sahip olmaları sonucu, verilen ödevlerin niteliğinin sorgulanması gerektiğini göstermektedir. O hâlde lise öğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik ödevlerin neler olduğunun tespit edilmesi ve ödevlere karşı olumsuz olan algılarının olumlu hâle getirilmesi gerektiği söylenebilir.

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç ise aktivitelerin çeşitlendirilmesi gerektiği olmuştur. Kuralların öğretiminde yalnızca ders kitabından yararlanmak, öğrencinin motivasyonunu olumsuz olarak etkileyerek dersin statik geçmesine neden olabilir. Bu sebeple imla ve noktalama kurallarının öğretimi için ders kitabının yanı sıra akıllı tahta vasıtasıyla slayt, video vb. kullanılması öğrencinin derse olan ilgisini canlı tutabilir. Bununla ilgili olarak Pekaz (2007), Türkçe derslerinin tekdüze olarak işlenmesine karşı çıkıp ders kitapları ile beraber bilgisayarların ve internetin de işe koşulmasını önermiştir. Ancak burada seçilecek aktivitelerin

niteliğinin iyi belirlenmesi gerekir. Erdem ve Çelik (2011)'in de ifade ettikleri gibi dil bilgisi derslerinin öğretiminde uygulanacak aktivitelerin doğru seçilmemesi, bu beceriler için olumlu sonuçlar vermeyecektir. O hâlde Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin imla ve noktalamanın öğretiminde yapılacak aktivitelerin öğrencinin ilgisini çekecek ve onların bu becerilerini geliştirecek nitelikte olmasına özen göstererek bu aktiviteleri çeşitlendirmeleri gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin konu ile ilgili genel görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuç, öğrencide millî bir bilinç oluşturulması gerektiği olmuştur. Bu sonuç, “Türkçe'nin Güncel Sorunları”, t.y. sonuçlarıyla desteklenmektedir. Öğrencinin küçük yaşlarda millî bir bilinç kazanması, milletin en önemli unsuru olan dili de aynı bilinçle kullanmasını sağlayarak imla ve noktalama kurallarını öğrenmeye teşvik etmesini ve onları özenle kullanmasını sağlayabilir. Nitekim İpek (2005), çalışmasında dilin millî birlik ve beraberliği sağlamada olmazsa olmaz olduğunu dile getirmiş ve dil bilincinin geliştirilmesi ile dilin korunacağı sonucuna ulaşmıştır. Uysal ve Tekşan (2017)'in çocuk edebiyatı ürünlerini inceledikleri çalışmalarında elde ettikleri bulgular, öğretici nitelikte olan çocuk edebiyatı eserlerinin öğrencinin millî bilinç geliştirmesine olumlu katkı sağladığı yönünde olmuştur. Bundan hareketle Türk dili ve edebiyatı derslerinde millî bilinç aşıl原因an metinlere ağırlık verilmesi, bu metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin konuya dair görüşlerinden elde edilen bir diğer sonuç ise eğlenceli-öğretici etkinliklerin düzenlenmesi gerektiği olmuştur. Etkinliklerin öğrenci açısından sıkıcı bulunması; bu kurallara uymaya teşvik etmekten çok, onlar için bir eziyet olarak görülmesine sebep olabilir. Nitekim Acar (2011) da öğrencilerin imla ve noktalama kurallarına uygun yazılar yazmaları için bunları eğlenceli bir iş olarak görmelerinin sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Bundan hareketle Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin imla ve noktalama ile ilgili yapılacak etkinlikleri gözden geçirmeleri, öğrencinin zevk alacağı etkinliklerin üzerine çalışmaları gerektiği söylenebilir.

6. Lise Öncesi Dönemler İçin Alınabilecek Tedbirler İle İlgili Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Öğretmenlerin bu konu hakkındaki görüşlerine istinaden öğretim tekniklerini çeşitlendirme ve oyunla öğretimin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Kara (2010)'nın yabancılara Türkçe öğretiminde oyunla öğretimin süreci kolaylaştırdığı bulgusuyla örtüşmektedir. Oyun ve benzeri etkinlikler, özellikle ilk ve ortaokul dönemindeki çocuklar için ilgi çekici olmakla beraber öğrencinin konuyu daha istekli bir şekilde öğrenmesini sağlayabilir. Nitekim Arıcı (2006), dersin oyun havasında işlenmesinin öğrencilerin ilgi ve isteklerinin artmasını sağlayarak daha kolay öğrenmelerini ve öğrenilen bu bilgilerin kalıcı hâle gelmesini sağladığını

belirtmiştir. Bu sebeple ortaokulda ve özellikle ilkokulda, Türkçe derslerinde bu tekniğin sıklıkla kullanılması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda elde edilen bir diğer sonuç ise öğrenciye okuma alışkanlığı kazandırılmasının imla ve noktalama becerilerini olumlu etkileyeceği olmuştur. Bu sonuç, Acar (2011)'ın 9 ve 11. sınıf öğrencileriyle ve Akmuğan (2019)'ın ilkokul 4. sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarda bulgular ile desteklenmektedir. O hâlde ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğrenciye okuma alışkanlığının kazandırılması yönünde çalışmalar yapmaları gerektiği düşünülebilir. Nitekim Deniz (2017) de okullarda okuma alışkanlığına yönelik etkinliklerin artırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

1. Soru-cevap tekniğinin imla ve noktalama becerilerine etkisi üzerine araştırma yapılabilir.
2. Dersi eğlenceli hâle getirebilecek etkinlikler, yöntem ve teknikler üzerine çalışma yapılabilir.
3. Dil alanında uzman kişilerin kitlesel iletişim araçları vasıtasıyla topluma ulaşmaları, bu kişilerin dilin önemi hakkında konuşmalar yapmaları ve öğretici bilgiler vermeleri sağlanabilir.
4. Kitap, dergi ve gazeteler imla ve noktalama kuralları açısından kapsamlı bir şekilde incelenip değerlendirilebilir.

Kaynakça

- Acar, Ü. (2011). *Özel Servergazi lisesinde 9. ve 11. sınıf öğrencilerinin noktalama işaretleri ve yazım kurallarını kullanma oranlarının kıyaslanması* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 286637)
- Akmugan, A. M. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin çalışma kitaplarında yaptıkları yazım ve noktalama hatalarının tespiti (Erzincan örneği)* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 537611)
- Akpınar, B. (2010). İlköğretim 1–5. sınıflar Türkçe öğretim programları görsel okuma ve sunu öğrenme alanının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(154), 37-49.
- Arı, G. ve Keray, B. (2012). Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulama düzeyi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 40-54.
- Arıcı, A. F. (2005). İlköğretim okullarında dil bilgisi öğretimi üzerine öğretmen görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 52-60.
- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe öğretiminde kullanılan strateji-yöntem ve teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 299-307.
- Arıcı, A. F. (2008). Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım hataları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 209-220.
- Arıcı, A. F. (2009). İlköğretim öğrencilerinin dil bilgisi etkinliklerindeki başarılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 47-53.
- Atasoy, F. O. (2009). *Türkçede noktalama sorunlar-çözümler-teklifler* (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 250927)
- Atasoy, F. O. (2010, Aralık). Türkçede noktalama işaretleri ile ilgili sorunlar. İ. Yazar (Der.), *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı* içinde (ss. 116-125). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Avcı, E. (2006). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yaptıkları yazılı anlatım yanlışlarının incelenmesi (Muğla ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 191343)
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bayram, Y. ve Erdemir, A. (2006). Amasya'daki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin 'imlâ kurallarını kullanma düzeyleri' üzerine bir değerlendirme. *Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, (171), 140-155.

- Bekteş, S. A. (2020). Türk dili ve edebiyatı müfredatlarının dil bilgisi çalışmaları açısından değerlendirilmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 186-200.
- Bulut, S. (2014). İmla ve telaffuz sorununda telefon ile internetin rolü. *Tarih Okulu Dergisi*, (17), 831-849.
- Bütün, M., Selçuk, M., Akadal, E. ve Gülseçen, S. (2018). Kamu spotlarının etkililiği üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 11(2), 273-291.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285-307.
- Deniz, A. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığının geliştirilmesi üzerine Türkçe öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 486355).
- Doğan, R. S. (2016). *Edebiyat siteleri çerçevesinde sosyal medya edebiyatı* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 443154)
- Doğan, Y. (2003). Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma becerileri. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 181-201.
- Duru, S. ve Çoğmen, S. (2017). İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(1), 354-365.
- Ekici, G. ve Akdeniz, H. (2018). Lise öğrencilerinin “ödev” kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 135-162.
- Erdem, H. (2007). *Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin imla ve noktalama kurallarına ulaşma düzeyi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 211822)
- Erdem, İ. ve Başaran, M. (2010). Mezun oldukları bölümlerin öğretmenlerin dilbilgisi öğretimine ilişkin görüşleri üzerinde etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 321-339.
- Erdem, İ. ve Çelik, M. (2011). Dil bilgisi öğretim yöntemi üzerine değerlendirmeler. *Electronic Turkish Studies*, 6(1), 1057-1069.
- Eroğlu, Z. D. (2013). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları ile doğru yazma becerileri arasındaki ilişki. *Electronic Turkish Studies*, 8(9), 1441-1453.
- Gültekin, İ. (2020). “Ne evet ne hayır!” örneğinden hareketle imla ve noktalama kurallarının edebî metinlerle öğretimi. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (22), 11-36.
- Güneş, F. (2012). Testlerden etkinliklere Türkçe öğretimi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 31-42.
- Güneş, F. (2013). Dil bilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Journal of Language and Literature*, 2(7), 71-92.

- Gürsoy, A. ve Aslan, M. (2011, Mayıs). *Eğitsel oyunlar ve etkinliklerle yabancılara Türkçe öğretim yöntemi*. 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics'te sunulan bildiri, Saraybosna. Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/8712933-Egitsel-oyunlar-ve-etkinliklerle-yabancilara-turkce-ogretim-yontemi.html>
- Hamzadayı, E. ve Çetinkaya, G. (2013). Dikte uygulamalarının 5. sınıf öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerilerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 133-143.
- İpek, B. (2015). Bireyde dil bilinci. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 1(2), 33-44.
- İskender, H., Yiğit, F. ve Bektaş, R. (2015). Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslar arası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(1), 305-327.
- İşcan, A. ve Kolukısa, H. (2005). İlköğretim ikinci kademe dil bilgisi öğretiminin durumu, sorunları ve çözüm önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 299-308.
- Kalfa ve Avcı (2020). 2010-2019 Yükseköğretime geçiş sınavlarında noktalama işaretlerinin kullanımı bilgisini yoklayan soruların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 126-134.
- Kaplan, I. (2016). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini kullanmadaki yeterlilikleri üzerine araştırma* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 438343)
- Kara, M. (2010). Oyunlarla yabancılara Türkçe öğretimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 407-421.
- Karagül, S. (2010). *İlköğretim 6-8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi öğretim programında belirtilen yazım ve noktalama kurallarını uygulayabilme düzeyi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 278482)
- Karakaş, R. ve Akın, E (2018). Yazım kuralları öğretiminde duvar yazılarından yararlanma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(5), 647-654.
- Karateke, E. (2006). *Yaratıcı dramanın ilköğretim II. kademe 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 191030)
- Kardaş, M. (2013). Birlikte öğrenme tekniğinin sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım alan bilgisi başarılarına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(23), 81-96.

- Kavcar, C. (1987). Türk dili ve edebiyatı öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20(1), 261-273.
- Kavcar, C. (2003). Türk dili ve edebiyatı programıyla ilgili yeni çalışmalar. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 19-26.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikleri açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 143-149.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çelik, G. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının okumaya ve okuma eğitimine ilişkin özyeterlik algıları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 109-138.
- Kurudayıoğlu, M. ve Dölek, O. (2018). Noktalama işaretlerinin öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 372-385.
- Kurudayıoğlu, M. ve Özden, A. (2015). Türkçe öğretiminde drama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 26-40.
- Maden, A. (2019). Birlikte Soralım Birlikte Öğrenelim Tekniğinin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazım ve Noktalama Başarısına Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 55-71.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 503-519.
- Maden, S. ve Maden, A. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının elektronik sözlük ve yazım kılavuzu kullanma alışkanlıkları. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 377-396.
- Maden, S. ve Önal, A. (2018). Elektronik bilişim ağı (EBA)'ndaki ortaokul Türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 101-121.
- Metin, G. (2012). *Göç yaşamış 6. sınıf öğrencilerini uygulama düzeylerinin toplum dil bilimi açısından incelenmesi: Körfez örneği* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 319993)
- Metin, G. ve Canbulat, M. (2013). Göç yaşamış 6. sınıf öğrencileri'nin noktalama işaretlerini uygulama düzeylerinin toplum dil bilimi açısından incelenmesi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 3(1), 189-210.

- Ok, M. ve Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 594-620.
- Oruç, Ş. (2016). Türkçede ana dil ve ana dili. *Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1), 311-322.
- Özaydın, Ü. (2014). Güzel Türkçe plaza Türkçesine karşı. Ü. Özaydın (Der.), *Temiz Türkçe Kılavuzu: İletişim Güzeldir* içinde (ss. 6-9). İzmir: Dragoman Yayınları.
- Pekaz, K. (2007). *İlköğretim sekizinci sınıf yazılı anlatımlarındaki ses olayları, noktalama, imlâ hataları ve anlatım bozukluklarının düzeltilmesinde ipucu ve geri bildirim teknikleri* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 214455)
- Sever, E. ve Memiş, A. (2013). Süreç temelli yazma modellerinin ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım–noktalama becerisine ve yazma eğilimine etkisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 243-259.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Süğümlü, Ü. (2020). Ortaokul öğrencilerinin yazma çalışmalarındaki yazım ve noktalama hatalarının belirlenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 528-542.
- Şahin, E. Y., Gürlek, M. ve Kana, F. (2013). Öğretmen adaylarının Türk dilinin sorunları üzerine düşünceleri: Bir durum çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 8(9), 2557-2569.
- Şahin, G. ve Topuzkanamış, E. (2008, Mayıs). *Öğretmen adaylarının imla ve noktalama kurallarını uygulama düzeyleri üzerine bir araştırma: Balıkesir üniversitesi örneği*. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Ankara.
- Şengül, K. ve Alkaya, E. (2016). Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri: Bir durum belirleme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(2), 87-108.
- Şimşek, T. ve Topal, Y. (2006). Türkçe eğitiminde drama ve özgün uygulama örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 277-297.
- Tan, Ş., Elbir, B., Sevinç, Ö. S. ve Erdoğan, E. (2009). Disiplinler arası bir yaklaşım denemesi olarak imlâ. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(1), 228-239.
- Tok, Ş., Tok, T. N. ve Mazı, A. (2008). İlkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (53), 123-144.
- Türkçe'nin Güncel Sorunları - Prof. Dr. Cahit KAVCAR. (t.y.). Erişim adresi: <https://www.turkceogretimi.com/dil-uezerine/turkcenin-guncel-sorunlari-prof-dr-cahit-kavcar>

- Uludağ, E. (2002). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeyleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 97-114.
- Uysal, P. K. ve Tekşan, K. (2017). Millî bilinç geliştirme niteliğine sahip bilgilendirici çocuk edebiyatı eserleri. *Kesit Akademisi Dergisi*, (12), 530-549.
- Yiğit, A. (2018). *Şarkılaştırılmış noktalama işaretleri etkinliklerinin 8. sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini kullanma başarılarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Erişim No. 622513)